

Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep

0030 OSLO

Deres referanse
2009/00371
ME/ME3

Vår referanse (bes oppgitt ved svar)
10/01477-3 /CBR

Dato
20. januar 2011

Høringsuttalelse - Forslag til regler om produktplassering og korte nyhetsreportasjer for gjennomføring av AMT-direktivet i norsk rett mv

Det vises til departementets høringsbrev av 17. november 2010, med forslag til endringer i kringkastingsloven. Datatilsynet har følgende kommentarer til forslaget:

Innhenting av personopplysninger fra tv-distributørene – kringkastingslovens § 8-5

Departementet foreslår å utvide NRK sin adgang til å kreve utlevert kundeopplysninger fra øvrige tv-distributører. Etter gjeldende bestemmelser kan NRK bare kreve utlevert kundens navn og adresse. Forslaget går ut på at NRK også skal få utlevert kundens fødselsdato.

Formålet med NRK sin behandling av kundeopplysninger fra andre tv-distributører er å kontrollere at kundene betaler TV-lisens i tråd med kringkastingsloven, jf bestemmelsens annet ledd. Den konkrete utvidelsen er begrunnet i behovet for sikker identifisering av den enkelte kunde.

Datatilsynet er av den oppfatning at foreliggende hjemmel er i strid med grunnleggende personvern hensyn. I EUs personverndirektiv heter det at personopplysninger bare kan benyttes til nærmere forhåndsdefinerte behandlingsformål. Det vises også til personopplysningslovens § 11 litra c, hvoretter personopplysninger som er innsamlet til ett formål ikke kan brukes senere til et formål som er uforenlig med det opprinnelige formålet, uten at den registrerte samtykker. Angjeldende opplysninger er opprinnelig avgitt fra en privatperson til en tv-tilbyder, for at tilbyderen skal kunne administrere og ivareta deres kundeforhold. Det å benytte disse opplysningene til et nytt formål er i utgangspunktet i strid med formålsbestemthetsprinsippet. Dette er ekstra problematisk når det nye formålet er å gjennomføre kontroll med den enkelte. Et slikt formål vil i utgangspunktet være å anse som uforenlig. Dette gjelder særlig når den som skal gjennomføre kontrollen er et annet rettssubjekt enn det som opprinnelig mottok opplysningene.

Datatilsynet registrerer at det ikke er foreslått å gi nærmere behandlingsregler for den aktuelle behandlingen. Det kan medføre uklarheter vedrørende en rekke forhold, herunder:

- Om hvorvidt tv-distributørene plikter å levere ut sin fulle kundeportefølje, eller bare opplysninger om personer som for eksempel ikke allerede er registrert av NRK som lisensbetalende
- Om NRKs adgang til å oppbevare opplysningene som er levert ut

Disse spørsmålene kan eventuelt avklares i en forskrift. Inntil en forskrift foreligger vil imidlertid personopplysningslovens bestemmelser komme til anvendelse ved behandlingen, jf personopplysningslovens § 5. Blant annet vil personopplysningslovens bestemmelser om nødvendighet¹ setter grenser for hvilke opplysninger som kan kreves levert ut fra tv-distributørene. Datatilsynet kan for eksempel vanskelig se at det er nødvendig for NRK å få utlevert opplysninger om personer som allerede er registrert som lisensbetalende.

Innhenting av politiattest – kringkastingslovens § 2-17

Departementet foreslår å etablere en hjemmel for å hente inn politiattest fra ansatte hos alle tilbydere av audiovisuelle medietjenester og hos produksjonsforetak som produserer programmer som helt eller delvis er finansiert av norske tjenestetilbydere. Hjemmelen er begrenset til å gjelde personell som har regelmessig kontakt med mindreårige. Formålet er å forebygge seksuelle overgrep mot barn, og å sikre at foreldre og foresatte har tillit til at barn og mindreårige blir overlatt til skikkelige personer i forbindelse med programproduksjoner som involverer barn og unge.

Datatilsynet har forståelse for at man ønsker å sikre mindreårige mot overgrep. Ordningen med vandelskontroll sprer seg imidlertid til stadig nye livsområder. Det er ikke uproblematisk, sett fra et personvernståsted. Datatilsynet mener på prinsipielt grunnlag at det er svært viktig at individet gis en mulighet til reell resosialisering. Det vises også her til Justis- og politidepartementets høringsbrev av 12.02.2008 om politiattest for personer som skal ha oppgaver knyttet til mindreårige og Datatilsynets høringsuttalelse i den forbindelse.

Datatilsynet ønsker derfor å påpeke viktigheten av at det gjøres en konkret vurdering av de yrker / persongrupper som det ønskes oppstilt krav om politiattest for. I vurderingen må hensynene som taler for krav om politiattest veies opp mot personvernulempene forslaget medfører.

I den grad behandlingen av personopplysninger i forbindelse med innhenting av politiattest ikke er særskilt regulert, vil personopplysningslovens generelle regler komme til anvendelse. Datatilsynet har tolket personopplysningslovens krav om at opplysninger som behandles skal være relevante og tilstrekkelige for formålet med behandlingen², medfører at det kun kan innhentes politiattest på den personen som er aktuell for ansettelse, ikke for alle som har søkt stillingen.

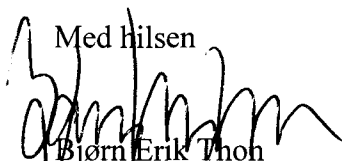
¹ Jf pol § 8

² Jf pol § 11 litra d


I henhold til personopplysningslovens § 28 skal personopplysninger ikke lagres lenger enn det som er nødvendig for å gjennomføre formålet med behandlingen av opplysningene. Da en fremlagt politiattest ikke sier noe om en persons intensjoner om fremtidige lovbrudd, foreligger det ikke et begrunnet formål for videre oppbevaring av attesten. Det følger av dette at arbeidsgiver som hovedregel skal slette politiattesten når den er kontrollert. Datatilsynet anser det som tilstrekkelig at det registreres / noteres at vandel er kontrollert og funnet tilfredsstillende i personalmappen eller på ansettelsesbeviset.

Endelig vil tilsynet stilles spørsmål ved hvilken reell beskyttelse vandelskontrollen medfører. En plettfri vandel sier i realiteten ikke mer enn at vedkommende foreløpig ikke har blitt straffet for lovbrudd. Dersom politiattesten viser at det er begått lovbrudd kan det heller ikke derav slutes at vedkommende vil begå nye lovbrudd. Det er derfor viktig å peke på faren for at en ordning med politiattest vil kunne bli en hvilepute for arbeidsgiver. For å skape en reell sikkerhet vil det altså være nødvendig med andre tiltak og rutiner i virksomhetene, utover en ren vandelskontroll.

Med hilsen



Bjørn Erik Thon
direktør



Cecilie L. B. Rønnevik
seniorrådgiver

Kopi: Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet,
v/Statsforvaltningsavdelingen,
Pb 8004 Dep, 0030 Oslo